

ภาคผนวก

บันทึกข้อตกลง เกิดกิจกรรมโครงการ เลี้ยง โคและกระบือ และ โครงการประมงหมู่บ้าน

PAYAP UNIVERSITY

ภาคผนวก

บันทึกข้อสังเกตุกิจกรรมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคและกระบือ

และโครงการส่งเสริมการทำประมง

การประ เ็นผลกิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาสัตว์และประมงตามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการโฮเพอร์อินเตอร์เนชันแนล ได้พบว่า ลักษณะทางชาติพันธุ์และที่ตั้งของหมู่บ้าน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานของแต่ละหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญต่อกิจกรรมการพัฒนาสัตว์และประมง บันทึกข้อสัง เกตุกิจกรรมการพัฒนาระดับหมู่บ้านที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเข้าไปศึกษาและพบปะสนทนากับเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ และผู้ทำประมง ตลอดจนผู้นำในหมู่บ้าน การนำเสนอบันทึกข้อสัง เกตุกิจกรรมพัฒนาระดับหมู่บ้าน จะพิจารณาตามประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสัง เษป
2. สภาพการเลี้ยงสัตว์
3. การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์
4. ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

และการนำเสนอดังกล่าว จะพิจารณาเป็นรายหมู่บ้าน ตามประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว

ข้างต้น

หมู่บ้านชาวเขาเผ่าลาหู่

1. บ้านปางกล้วยมูเซอ

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสัง เษป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยประชากร 28 ครัวเรือน

สภาพการเลี้ยงสัตว์

หมู่บ้านนี้ได้รับกระบือจากโครงการโฮเพอร์ จำนวน 2 ตัว ในเดือนเมษายน 2526 และเดือนตุลาคม 2527 และเป็นหมู่บ้านแรกในประเทศไทยที่มีการส่งต่อสัตว์ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้ที่รับสัตว์จากโครงการโฮเพอร์ มี 4 ครัวเรือน ในปัจจุบันมีกระบือ 50 ตัว ซึ่ง 5 ตัว ได้จากการบริจาคของ โครงการโฮเพอร์ ลูกกระบือเพศผู้ตัวหนึ่งถูกจำหน่ายออกไปและเงิน 40% ของราคาที่ยขายได้เป็นของสมาคมในหมู่บ้านและอีก 60% เป็นของคณะคริสตจักรแบพิตัสต์ลาหู่ในประเทศไทย

การเลี้ยงสัตว์ เน้นการเลี้ยงแบบรายบุคคล และการคัดเลือกผู้รับสัตว์ให้ใช้วิธีการจับฉลากโดยใช้เมล็ดข้าวโพดเมล็ดสีแดงและขาวใส่ภาชนะบรรจุเมล็ดแล้วหยิบจากภาชนะนั้น ผู้ที่ได้รับสีแดงก็จะได้รับสัตว์

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

ปัญหาหลักได้แก่ การจัดหาทุ่งหญ้าและอาหารเลี้ยงสัตว์ให้พอเพียงกับสัตว์ และสัตว์จำนวน 23 ตัว จาก 50 ตัว ได้ถูกเคลื่อนย้ายไปยังที่เลี้ยงสัตว์แห่งใหม่ที่ใกล้หมู่บ้าน การขาดแคลนหญ้าและอาหารเลี้ยงสัตว์ได้ถูกซ้ำเติมอีก เนื่องจากการที่กรมป่าไม้ได้ทำการปลูกป่าจำพวกสนเทดแทนบริเวณที่เป็นทุ่งหญ้า และห้ามนำสัตว์เข้ามาเลี้ยง ดังนั้นในฤดูแล้งเจ้าของสัตว์จะนำสัตว์ไปเลี้ยงในนาข้าว และนำกลับบ้านในเวลากลางคืน

การสร้างภูมิคุ้มกันและการถ่ายพยาธิรายครึ่งปี

ในปี 2529 ได้เกิดปัญหาร้ายแรงเกี่ยวกับโรคระบาดสัตว์ และสัตว์แพทย์ไม่สามารถหาสาเหตุของโรคได้ สัตว์ที่ตายจะถูกนำไปฝังมากกว่าที่จะนำไปขาย

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

นอกจากปัญหาเกี่ยวกับทุ่งหญ้าและโรคระบาดดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาด้านอื่น ๆ บราวกว่าไม่มี

2. บ้านเขาแห้ง (โกเชน)

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านตั้งอยู่ที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยประชากร 62 ครัวเรือน

สภาพการเลี้ยงสัตว์

โครงการไฮเพอร์ได้เริ่มโครงการหมู่บ้านนี้ในปีพ.ศ. 2520 โดยมีโคจำนวน 4 ตัว และในปี 2526 ได้ให้กระบืออีก 4 ตัว ในปัจจุบันมีโคของโครงการไฮเพอร์ จำนวน 3 ตัวและกระบือ 6 ตัว กระบือ 2 ตัวและโค 4 ตัวถูกส่งต่อไปแล้วหลังจากนี้ไปอีก 6 ปี แม่กระบือตัวหนึ่งหรือลูกอีกหนึ่งตัวถูกส่งต่อไปให้แก่บ้านเทอดไทยและสัตว์อีกหลายตัวก็ถูกส่งไปที่นั่นมากกว่าที่จะใช้หมุนเวียนอยู่ในหมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากทางบ้านเทอดไทยได้ขอร้องมาเป็นพิเศษ ในปัจจุบันมีอยู่ 6 ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์หรือลูกที่เกิดขึ้นที่ได้รับจากโครงการไฮเพอร์ และทั้งหมู่บ้านมีโครวมทั้งหมด 95 ตัว และกระบือรวมทั้งหมด 65 ตัว

สำหรับการคัดเลือกเกษตรกรที่ได้รับสัตว์จากโครงการไฮเฟอร์ ชีวิตีจับฉลาก (เมล็ดข้าวโพดเมล็ดต่าง ๆ) แต่ตามความเคยชินของชาวเขา ทั้งผู้ที่มีสัตว์เลี้ยงอยู่แล้วและผู้ที่ไม่ มีสัตว์เลี้ยงก็มีสิทธิ์ในการจับฉลากเช่นเดียวกัน

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

มีปัญหากับการให้อาหารให้สัตว์ก็อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ฤดูแล้ง จำเป็นต้องให้ผงข้าวและสัตว์จะต้องออกไปกินตามลำธาร ซึ่งสัตว์มักจะออกไปหากินที่ โกลออกไปยิ่งกว่านั้นยัง เกิดมีปัญหามากขึ้นเนื่องจากการปลูกป่าทดแทนในบริเวณที่เคยเป็นทุ่งหญ้า และพื้นที่ปลูกพืชของกรมป่าไม้ เพราะสัตว์ได้กินต้นกล้าของไม้จำพวกสน ทำลายต้นไม้อเล็ก ๆ ด้วยการแทะเล็ม

สำหรับการดูแลรักษาโรคมี มีการให้วัคซีนและถ่ายพยาธิแก่สัตว์ ปีละ 2 ครั้ง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดไม่มี

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

มีปัญหากับบุคคลภายนอกเข้ามาวางยาพิษสัตว์ แต่ก็ไม่เห็นชัดเจนนักที่จะเป็น อุปสรรคสำหรับความตั้งใจจริงในการเลี้ยงสัตว์ แต่อย่างไรก็ดี ยังไม่มีข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาเหล่านี้ เป็นรูปเป็นร่างที่แน่นอน

3. บ้านห้วยหล

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

บ้านห้วยหล หมู่ที่ 13 ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในฤดูฝนสามารถเดินทางโดยทางเรือจากจังหวัดเชียงรายได้ง่าย เนื่องจากการเดินทางโดย รถยนต์ไม่สะดวก หมู่บ้านนี้มีประชากร 55 ครัวเรือน

สภาพการเลี้ยงสัตว์

หมู่บ้านนี้ได้รับเงิน 6 ล้านบาทในปี 2520 แจกจ่ายให้เป็นสิทธิของแต่ละคน ในหมู่บ้านนี้ มีกลุ่มผู้เลี้ยงโคอยู่ด้วย กลุ่มหนึ่งมีสมาชิก 6 ครัวเรือนและเริ่มตั้งกลุ่มในปี 2529 โดยได้ขอยืม เงินจากโครงการไฮเฟอร์ และชำระคืนหลังจาก 6 ปี โดยเงินงวดแรก (10%) ได้ชำระคืน ไปแล้ว ในขณะที่แรกมีการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกลุ่ม แล้วค่อย ๆ เปลี่ยนมาเป็น การเลี้ยงแบบรายบุคคล ผู้เลี้ยงได้สร้างคอกสัตว์รวม แต่ปัจจุบันแต่ละคนต่างแยกกันทำความสะอาด ในส่วนของตน ส่วนการปล่อยสัตว์ให้หากินนั้น กระทำด้วยกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ในปี 2530 เมื่อสัตว์

มีน้ำหนักลดลง แย่งอาหารกัน และอยู่อย่างเบียดเสียดกัน ตั้งแต่วันที่ 2530 สัตว์แต่ละตัวจะถูกกำหนดให้เป็นของแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อเลี้ยงดู การขายสัตว์ยังกระทำเป็นกลุ่ม ส่วนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ นั้น จะต้องร่วมกันจ่าย

โดยทั่วไปแล้วสัตว์ที่เลี้ยงแบบรายบุคคลจะอ้วนแข็งแรงกว่าที่เลี้ยงเป็นกลุ่ม แม้ว่าในการเลี้ยงแบบกลุ่มนี้ดูเหมือนว่าจะให้ความพอใจเท่าเทียมกับการเลี้ยงแบบรายบุคคล ในส่วนของ การส่งต่อ เข็ม มีโค 7 ตัวและกระบืออีก 1 ตัวถูกส่งต่อไปยังเกษตรกรผู้อื่นแล้ว และเช่นเดียวกับ การคัดเลือกผู้รับสัตว์ใช้วิธีการจับสลาก และถ้าผู้ใดได้รับสัตว์จากโครงการไฮเฟอร์แล้วก็ไม่มีสิทธิ์ได้รับอีก

สำหรับการจำหน่ายสัตว์นั้น ทางกลุ่มได้ขายสัตว์จำนวน 7 ตัว ราคากระหว่างตัวละ 1,500-6,000 บาท

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

สัตว์จะถูกปล่อยให้หากินโดยมีคนเฝ้า และจะนำกลับเข้ามาในเวลากลางคืนและยังไว้ในคอก ในขณะที่ประเพณีผลอยู่มีสมาชิกของผู้เลี้ยงแบบกลุ่มได้ซื้อที่ดินไว้ประมาณ 2.5 ไร่ และได้สร้างคอกสัตว์ไว้หนึ่ง ถ้าในอนาคตมีทุ่งหญ้าไม่พอเพียงแล้วสมาชิกแต่ละคนตกลงกันที่จะบริจาคที่ดินคนละ 1 ไร่ สำหรับเป็นที่เลี้ยงสัตว์ สำหรับโรคระบาดไม่มี

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ไม่มีปัญหาในการเลี้ยงสัตว์แบบรวม แต่มีปัญหากการตายของลูกโค โดยไม่ทราบสาเหตุ หลังจากที่ถูกโคคลอดออกมาเมื่ออายุได้เพียง 3-4 เดือน

4. บ้านนาหลวง

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลสนบปอง กิ่งอำเภอบางมะเฝ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากร 80 คน ไร่และในจำนวนนี้ 17 คน ไร่เรือนับถือศาสนาคริสต์นิกาย

สภาพการเลี้ยงสัตว์

กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับเงินกู้จำนวน 84,000 บาท เพื่อซื้อโคมาเลี้ยง โดยมีครูชาวคริสต์นิกาย เป็นผู้บริหารงานกลุ่มโดยได้ซื้อโคพันธุ์บราห์มันเพศเมีย 3 ตัวและเพศผู้ 2 ตัวรวมกับโคพันธุ์พื้นเมืองอีก 17 ตัวในปี 2530 วัวฝูงนี้ในปัจจุบันมี 40 ตัว

แม้ว่าแนวความคิดของการเลี้ยงสัตว์แบบกลุ่มนี้ทุก ๆ คนจะต้องรับผิดชอบเท่ากันในหน้าที่การเลี้ยงสัตว์ แต่สำหรับหมู่บ้านนี้ ส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มเพียงคนเดียวซึ่งได้รับของ เช่น ข้าว เกลือและเงินจากสมาชิกกลุ่มคนอื่นเป็นผู้รับผิดชอบ และสมาชิกคนอื่นจะมาช่วยเลี้ยงสัตว์เมื่อว่างจากหน้าที่การงานอย่างอื่น เกี่ยวกับการขายสัตว์นั้น มีบางครั้งเรือ้นต้องการขายโคเพื่อซื้อกระบือมาทดแทน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าอาจจะเป็นการละเมิดข้อตกลงที่ทำไว้กับโครงการไฮเพอร์

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

การให้อาหารสัตว์ของกลุ่มนี้ จะทำการปล่อยสัตว์ให้หาอาหารกินเอง บริเวณใกล้ ๆ หมู่บ้าน และจะทำการฉีดวัคซีนเพื่อครบกำหนด

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ปัญหาต่าง ๆ ไม่ปรากฏ

หมู่บ้านเสาเขาวงออาฮา

5. บ้านบึงบัวแหม

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่สรวย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีประชากร 21 ครัวเรือน ซึ่งในจำนวนนี้มี 6 ครัวเรือนที่หันมาปลูกข้าว ซึ่งครอบครัวเหล่านี้ต้องการกระบือเพื่อใช้ไถนา

สภาพการเลี้ยงสัตว์

หมู่บ้านนี้ได้รับกระบือเพศผู้จำนวน 2 ตัวและเพศเมีย 1 ตัวในเดือนเมษายน พ.ศ. 2528 ให้แก่สมาชิก 3 ครัวเรือน ซึ่งแยกกันเลี้ยงเป็นรายบุคคล ส่วนการคัดเลือกผู้รับสัตว์นี้ ทางกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้คัดเลือกโดยการพิจารณาจากความรับผิดชอบและมีแรงงานพอเพียง คือมีมากกว่า 2 คน ให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ดูแลสัตว์

หมู่บ้านนี้ไม่เคยเลี้ยงโคหรือกระบือมาก่อนแต่จะมีโครงการของโครงการไฮเพอร์ ปัจจุบันมีกระบืออยู่ 7 ตัวในหมู่บ้านนี้ แต่ยังไม่มีการส่งต่อไปยังหมู่บ้านอื่นเลย

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

ในฤดูฝน สัตว์จะถูกปล่อยให้หาอาหารกินบริเวณใกล้ ๆ หมู่บ้าน แต่อยู่ภายใต้การดูแลอย่างสม่ำเสมอและจะไถกลับในเวลาว่างคืน สำหรับในฤดูร้อนสัตว์จะถูกปล่อยให้หากิน

บริเวณใกล้ลำธาร สำหรับการทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์นั้น คงจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากขาดแคลนน้ำ และจากการประมาณของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพบว่า ขนาดที่เหมาะสมของแต่ละครอบครัวคือ ครอบครัวหนึ่งจะเลี้ยงสัตว์ได้ประมาณ 4-5 ตัว ส่วนด้านสุขภาพสัตว์นั้น สัตว์ทุกตัวจะได้รับการฉีดวัคซีน และถ่ายพยาธิปีละ 2 ครั้ง สำหรับปัญหาเรื่องการระบาดของโรคไม่มี

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ไม่ปรากฏว่ามีปัญหาใด ๆ

6. บ้านเจ็ดสระอำเภอยางใหม่

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านตั้งอยู่ที่ตำบลดงมะตะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีประชากร 30 ครอบครัว

สภาพการเลี้ยง

เกษตรกรจำนวน 10 คนได้รับโค 6 ตัวและกระบือ 4 ตัวในปี 2528 โดยมีกระบือเพศผู้และเพศเมียอย่างละตัวถูกส่งต่อให้หมู่บ้านเมื่อ ปัจจุบันหมู่บ้านมีโค 29 ตัวและกระบือ 4 ตัว ซึ่งในจำนวนนี้ได้รับจากโครงการไฮเพอร์ คือโค 19 ตัวและกระบือ 2 ตัว ซึ่งนับรวมจำนวนลูกที่เกิดขึ้นใหม่ด้วย

ก่อนที่จะมีโครงการโครงการไฮเพอร์ไม่มีโคหรือกระบือในหมู่บ้านเลย การโอนโคกระทำโดยการจ้างรถแทรกเตอร์ไถนาในราคาไร่ละ 200 บาท (1 ไร่ = 0.16 เฮคเตอร์) และการคัดเลือกผู้รับสัตว์กระทำโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

สัตว์เลี้ยงจะหากินเอง ๆ กับหมู่บ้านด้วยการดูแลจากเจ้าของอย่างสม่ำเสมอ และจะนำสัตว์กลับเข้ามาบ้านเป็นเวลากลางคืน สำหรับขนาดที่เหมาะสมของพื้นที่เลี้ยงสัตว์ไม่ได้รับประทานน้ำ ส่วนโรคระบาดของสัตว์ไม่มีในหมู่บ้านนี้ แต่มีลูกกระบือตัวหนึ่งตายขณะเกิด

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ไม่ปรากฏว่ามีปัญหาใด ๆ

หมู่บ้านชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

7. บ้านเสี้ยว

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเจ้าเทวี อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากร 30 ครัวเรือน หมู่บ้านนี้ตั้งรกรากโดยสังเกตุได้จากบ้านถ้ำใหญ่ทำจากไม้ และฝาเพดานเป็นแผ่นไม้ขี้ผึ้ง และมีรถไถเดินตาม จำนวน 6 เครื่องและกระบือ 30 ตัว ในหมู่บ้านนี้มีเพียง 2 ครัวเรือนเท่านั้นที่ไม่มีรถไถหรือกระบือเป็นของตนเอง สำหรับความต้องการรับความช่วยเหลือจากโครงการไฮเพอร์ดูจะยังไม่เด่นชัดนัก

สภาพการเลี้ยงสัตว์

ในปี 2523 เกษตรกรกลุ่มนี้ประกอบไปด้วย 5 ครัวเรือน ได้ทำสัญญาข้อตกลงกู้เงินจำนวน 30,000 บาท จากคณะคริสตจักรแบปติสท์กะเหรี่ยงในประเทศไทย เพื่อนำไปซื้อโคจำนวน 12 ตัว ในปัจจุบันปรากฏว่ามีเพียงสมาชิก 3 คนเท่านั้น และที่เหลือเพียง 2 คนและหนึ่งในสองคนนี้เป็นผู้เลี้ยงจริง ๆ เงินกู้ของ โครงการไฮเพอร์ ยังมีที่ต้องจ่ายคืนอยู่ แม้ว่าคารจะได้รับคืนเต็มจำนวนได้ภายใน 5 ปี

ในระหว่างการกู้ยืมเงินทั้ง 3 ครัวเรือน ตั้งกล่าวเป็นเจ้าของกระบือจำนวน 22 ตัว ทั้งนี้รวมทั้งกระบือของกลุ่มผู้เลี้ยงที่ตั้งขึ้นใหม่ และในปัจจุบันทั้ง 3 ครัวเรือนก็ไม่มีโคเหลืออยู่เลย โคที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป็นของลูกสาวผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกอีก 2 คนของกลุ่มผู้เลี้ยงโค

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

มีสัตว์เลี้ยงอยู่ในกลุ่มนั้นหมอมอยู่หลายตัว แม้ว่าจะไม่มากก็ตาม สัตว์เลี้ยงไม่ได้รับการให้อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และสัตว์ที่อายุน้อยเท่านั้นที่ได้รับอาหารที่เพียงพอ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดสัตว์ไม่มี

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้านนี้ ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการไฮเพอร์ ด้วยสาเหตุมูลฐานก็คือ การขาดความไว้วางใจ และความซื่อสัตย์ภายในหมู่บ้าน และยังขาดความจริงใจที่มีต่อคณะคริสตจักรแบปติสท์กะเหรี่ยงในประเทศไทย ดังนั้นจึงเกิดคำถามว่าเมื่อไรจึงจะชำระเงินคืนได้ และตั้งแต่เริ่มแรกมา ปรากฏว่าขาดความสามัคคีกันในกลุ่ม

8. บ้านแก้วโป่ง

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
สภาพการเลี้ยงสัตว์

โครงการของคณะคริสตจักรแบ็ปติสท์กะเหรี่ยงในประเทศไทย ทั้งหมดเป็น
การเลี้ยงโคแบบรวมกลุ่ม สำหรับหมู่บ้านนี้สมาชิกทั้ง 5 คน อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน และ
เป็นญาติใกล้ชิดกันด้วย นอกจากนั้นสมาชิก 4 คนที่ได้รับการศึกษาที่ต่ำกว่าได้เข้ามาช่วยทางด้าน
การเงินกลุ่มเครื่องใช้ เริ่มต้นเมื่อประมาณหนึ่งปีที่ผ่านมามีด้วยสัตว์จำนวน 28 ตัว ซึ่งก่อนหน้านี้จะมี
โรงกาสนี้ ไม่มีสมาชิกคนไหนที่เคยเลี้ยงสัตว์มาเลย

เนื่องจากเป็นการเลี้ยงสัตว์แบบกลุ่ม เพราะฉะนั้นจึงมีสมาชิกคนหนึ่งรับผิดชอบ
งานเลี้ยงสัตว์เกือบทั้งหมดโดยคนเดียว และแม้ว่าพวกเขาเหล่านี้จะไม่เคยเลี้ยงสัตว์มาก่อน แต่ก็
ไม่เคยมีใครในกลุ่มเลยที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูสัตว์ อย่างไรก็ตามก็ยังมีคนในหมู่บ้านที่
ให้คำปรึกษาทางด้านนี้ได้

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

ทางกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ตั้งใจที่จะทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้เพราะในฤดูแล้งมีหญ้า
ไม่เพียงพอ เมล็ดพืชสำหรับปลูกเพื่อทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ได้รับบริจาคจากคณะคริสตจักรแบ็ปติสท์
กะเหรี่ยงในประเทศไทย ในปัจจุบันได้ขออนุญาตให้สัตว์หากินในป่าใกล้หมู่บ้านได้ และหลังจากที่ได้
เก็บเกี่ยวข้าวหมดแล้ว สัตว์จะถูกนำไปปล่อยไว้ในนาข้าว และสัตว์จะถูกผูกเป็นครั้งคราวใน
ขณะที่หากิน อย่างไรก็ตามก็สัตว์ที่เลี้ยงไว้ไม่เคยได้รับวัคซีนหรือถ่ายพยาธิเลย ซึ่งดูเหมือนว่าเขาจะ
เต็มใจจะทำเช่นนั้น

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ไม่มีปัญหาอันแตกต่างจากการขาดแคลนอาหารสัตว์ในฤดูแล้ง

9. บ้านแจ่มหลวง

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากร 32
ครัวเรือน แรกเริ่มทีเดียวทางกลุ่มมีสมาชิกอยู่ 5 คน และลาออกไปเลย 1 คน เนื่องจากบิดา
ของสมาชิกคนหนึ่งต้องการให้ทำต่อไป สมาชิกผู้นี้ต้องการกลับเข้าเป็นสมาชิกอีกครั้งหนึ่งแต่ไม่

บรรลุนโยบายในการรับเข้ามาใหม่ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์กลุ่มนี้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2528 สมาชิก 2 คน เป็นพี่น้องกัน และที่เหลือเป็นญาติพี่น้อง

สภาพการเลี้ยงสัตว์

ก่อนที่จะมีโครงการ ได้มีการเลี้ยงโคกัวในหมู่บ้านนี้ สำหรับกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์นี้ ทำงานได้ผลเป็นอย่างดีในระยะเวลาอันสั้น กล่าวคือแรกเริ่มมีโครงการได้ซื้อสัตว์จำนวน 15 ตัว มาเลี้ยงและจำนวนสัตว์ได้เพิ่มขึ้นเป็น 29 ตัว แม้ว่าจะมีพ่อค้ามาซื้อสัตว์ทั้งหมด โดยเสนอราคา ให้ 60,000 บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้พอที่จะใช้คืนโครงการไฮเพอร์ แต่ทางกลุ่มตกลงใจที่จะรอจนครบ 5 ปีก่อน จึงจะขายซึ่งเขาคาดว่าจะทำให้พวกเขามีฐานะดีขึ้น สำหรับการเลี้ยงนี้สมาชิกดูแลอยู่เพียงคนเดียว และสมาชิกคนอื่นต้องจ่ายข้าวและเกลือเพื่อเป็นค่าแรงงาน

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพสัตว์

มีการฉีดวัคซีนและถ่ายพยาธิให้สัตว์ปีละ 2 ครั้ง สำหรับสัตว์ที่หมอมจะถ่ายให้ปีละ 3 ครั้ง อาสาสมัครรักษาสัตว์ประจำหมู่บ้านอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน โดยได้รับวัคซีนที่จำเป็น จากบุคคลที่อาสาเฝ้า ส่วนปัญหาเกี่ยวกับอาหารนั้นไม่มี

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ไม่มีปัญหาใด ๆ นอกจากการขาดแคลนอาหารสัตว์ในฤดูแล้ง

10. บ้านห้วยพานใต้

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้าน

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เกษตรกรในหมู่บ้านได้ขอร้องให้โครงการไฮเพอร์ ให้มีการจัดตั้งโครงการนี้ในหมู่บ้านของตน ทั้งนี้เพราะได้ทราบผลดีที่เกิดขึ้นจากหมู่บ้านอื่น ดังนั้นจึงเป็นกรณีที่น่าสนใจที่เกษตรกรมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรคนหนึ่งที่ถูกลูกเลือกขึ้นมาโดยศูนย์ชุมชนชาวเขา (Center for Uplift of Hill Tribes : CUHT). เพื่อเป็นผู้นำกลุ่ม ผู้นำกลุ่มก็จะเลือกสมาชิกอีก 4 คน เข้าร่วมเป็นกลุ่ม CUHT ได้จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม รวมทั้งการวางแผนขยาย ส่วนการอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์นั้นไม่มี

สภาพการเลี้ยงสัตว์

ก่อนที่จะมีโครงการ โครงการไฮเพอร์มีสมาชิกเพียงคนเดียวที่เลี้ยงโคมาก่อน แต่ทุกคนเคยเลี้ยงกระบือมาก่อน สำหรับกลุ่มที่ตั้งขึ้นมาใหม่นี้ ได้ซื้อสัตว์มาเลี้ยงจำนวน 15 ตัว และ

หวังว่าคงจะ เกิดลูกใหม่ไม่ช้า โศกที่ซื่อมานี้ได้ชื่อมาจากหมู่บ้านที่อยู่ห่างออกไปไม่ไกลนัก และสัตว์ทุกตัวที่ซื่อมาเป็นเพศเมียทั้งหมด และทางสมาชิกของกลุ่มจะให้สัตว์เลี้ยงผสมพันธุ์กับโคพื้นเมือง

เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์ของกลุ่มนี้ ค่อนข้างจะแตกต่างจากกลุ่มอื่น เนื่องจากได้มีการจ้างคนดูแลคอกเลี้ยงที่มีใช้สมาชิก เพื่อเลี้ยงและดูแลในระหว่างฤดูเพาะปลูก และ เมื่อหมดฤดูเพาะปลูกแล้ว สมาชิกทุกคนก็จะกลับมาดูแลสัตว์ด้วยตนเอง

การให้อาหารและการดูแลสุขภาพ

ผู้เฒ่ากลุ่มนี้ได้รับการอบรมเป็นเวลา 5 วัน เกี่ยวกับการให้อาหารและการเลี้ยงจากศูนย์ชู้ชัวเขา

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

ไม่มีปัญหาใด ๆ นอกจากขาดแคลนอาหารสัตว์ในฤดูแล้ง

11. บ้านผาละปี้ได้

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านตั้งอยู่ที่ตำบลแม่หาร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยประชากร 30 ครัวเรือน

สภาพการเลี้ยงสัตว์

โครงการไฮเฟอร์ได้เริ่มมีกิจกรรมในหมู่บ้านนี้ เมื่อ 3 ปีมาแล้ว ด้วยการซื้อสัตว์มาจำนวน 16 ตัว และได้เพิ่มขึ้นเป็น 33 ตัว สัตว์จำนวน 6 ตัว ได้ถูกขายไปและเงินได้ส่งไปให้คณะคริสตจักรแบปติสท์กะเหรี่ยงในประเทศไทย สมาชิกกลุ่มทั้ง 5 คน ไม่ได้เบียดเบียนกันแต่เป็นญาติใกล้ชิดกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเลี้ยงสัตว์แบบรวมกลุ่มจะมีความสามัคคี และรับผิดชอบร่วมกันได้ดี แต่ก็ยังขาดความเข้าใจบางอย่างเกี่ยวกับโครงการไฮเฟอร์ ตัวอย่างเช่น ผู้เลี้ยงไม่ทราบว่าเขาสามารถขายสัตว์ที่มีอายุนาน และนำกำไรไปซื้อสัตว์ที่อายุน้อย ๆ มาเลี้ยงได้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของคณะคริสตจักรแบปติสท์กะเหรี่ยงในประเทศไทย ไม่แน่ใจว่าดอกเบี้ยที่ชำระเงินกู้ยืมจะลดลงหรือเปล่า ถ้าได้จ่ายค่าบางส่วนไปบ้างแล้ว นอกจากนี้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น เกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของคณะคริสตจักรแบปติสท์กะเหรี่ยงในประเทศไทย ระดับท้องถิ่นและระดับสำนักงานกลางในเชียงใหม่ ต่างก็มีวิธีบันทึกข้อมูลที่ต่างกัน เช่น สภาพและจำนวนของสัตว์ จำนวนเงินที่จ่ายคืน เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลจากแหล่งดังกล่าวมาเปรียบเทียบกันได้

สำหรับหมู่บ้านนี้ ไม่เคยมีการเลี้ยงไคมาก่อน และไม่มีสมาชิกคนใดเคยเลี้ยงมาก่อนที่จะมีโครงการของ โครงการไฮเพอร์ อย่างไรก็ดี สมาชิกทุกคนเคยเลี้ยงกระบือมาก่อนที่จะมีโครงการนี้

การให้อาหารและการดูแลรักษา

โคถูกปล่อยให้หาอาหารกินตามป่าใกล้ ๆ หมู่บ้านตลอดปี และไม่มีปัญหาเรื่องปริมาณอาหารสำหรับสัตว์ และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ในการเลี้ยงดูสัตว์ ทางกลุ่มผู้เลี้ยงได้จ้างแรงงานจากหมู่บ้านอื่น ซึ่งไม่อยู่ในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ เพื่อดูแลสัตว์ ประมาณครึ่งปีคือ ในช่วงฤดูเพาะปลูก ส่วนในฤดูแล้งทางกลุ่มจะเป็นผู้ดูแลสัตว์เอง สำหรับค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ ครั้งนี้เท่ากับ 2,500 บาท และข้าวอีก 8 กระสอบ

เกี่ยวกับการรักษาโรคนี้ สัตว์เลี้ยงจะได้รับการฉีดวัคซีนปีละ 2 ครั้ง ซึ่งได้รับมาจากกรมปศุสัตว์ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ผู้ในหมู่บ้านเป็นคนฉีดวัคซีนให้สัตว์เอง เนื่องจากเคยได้รับการอบรมในระยะเวลา 5 วันจากศูนย์วิจัยข้าวเขา

ปัญหาการเลี้ยงสัตว์

ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดและโรคพยาธิไม่มี

12. บ้านทิมเล

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่แจ่ม อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โครงการไฮเพอร์ได้ส่งเสริมกิจกรรมทั้งการเลี้ยงโคและประมง

สภาพการเลี้ยงสัตว์

ในปัจจุบันกลุ่มผู้เลี้ยงโค มีสมาชิกอยู่ด้วยกัน 4 คน ทางกลุ่มได้รับเงินกู้จำนวน 20,000 บาท เมื่อ 12 ปีที่ผ่านมา เพื่อนำไปซื้อโคจำนวน 12 ตัว ปัจจุบันมีโคทั้งสิ้น 22 ตัว สำหรับเกษตรกรรายอื่น ไม่มีใครมีโค หมู่บ้านนี้มีขี้เลี้ยงปลาอยู่บ่อหนึ่ง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากโครงการไฮเพอร์ ในการก่อสร้าง สมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงปลาด้วย

ในระยะแรก ทางกลุ่มได้จ้างเกษตรกรคนอื่น เพื่อดูแลโคของกลุ่ม แต่ปรากฏว่าทำงานได้ไม่ดี ปัจจุบันสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเป็นผู้เลี้ยงและดูแลสัตว์ โดยทำงานเต็มเวลา และได้ค่าตอบแทนเป็นข้าวจากสมาชิกคนอื่น ๆ สำหรับการดำเนินงานของกลุ่ม เป็นไปอย่างดี มีการ

นำเงินจากกองทุนกลาง ซึ่งได้จากกำไรในการขายสัตว์มาใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับสัตว์ เช่น ค่า
ยารักษาโรค เป็นต้น

การให้อาหารและการดูแลรักษา

สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีน บั๊ละครั้ง และปล่อยให้หาอาหารกินรอบ ๆ หมู่บ้าน

ปัญหาในการเลี้ยงสัตว์

มีปัญหาเกี่ยวกับสัตว์มีพยาธิ โดยเฉพาะสัตว์เพศผู้ ซึ่งมาจากทูลุม และมีสัตว์ตัว
หนึ่งตาย เนื่องจากโรคพยาธิ

13. บ้านหนองเจ็ดหน่วย

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านตั้งอยู่ที่หมู่ ๕ ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

สภาพการเลี้ยงปลา

บ่อเลี้ยงปลา 4 บ่อ อยู่ติดกัน สร้างขึ้นในบริเวณที่เคยเป็นที่นาปลูกข้าวมาก่อน
แต่ให้ผลผลิตข้าวต่ำ บ่อปลา มีขนาดเท่ากับ 25x62, 9x25, 25x14, และ 28x9 เมตรตามลำดับ

ปลาที่เลี้ยงได้แก่ ปลาตะกรุดหมอกเทศและปลาตะกรุดตะเพียน (ปลาไนและปลา
ไน) ผู้เลี้ยงสามารถขายปลาให้แก่หมู่บ้านอื่นได้ เพราะความต้องการมีอยู่มาก ตั้งแต่สร้างบ่อมา
ได้ทำการระบายน้ำและจับปลามาแล้วครั้งหนึ่ง สำหรับคนอื่น ๆ ในหมู่บ้านมีความต้องการบ่อปลา
เช่นเดียวกับ แต่มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำธรรมชาติ

ปัญหาในการเลี้ยงปลา

ปัญหาหลักของการเลี้ยงปลาได้แก่ อาหารปลามีไม่พอ เนื่องจากอาหารธรรมชาติ
มีจำกัดและในขณะเดียวกันบ่อเลี้ยงปลาก็อยู่ไกลจากหมู่บ้านมาก ทำให้การขนส่งมูลสัตว์และอาหาร
ทำได้ลำบาก ประกอบกับในหมู่บ้านมีตึกที่ใช้ทำเป็นอาหารเสริมให้ปลาไม่พอเพียง ส่วนปัญหาอื่น ๆ
ก็สืบเนื่องมาจากบ่อเลี้ยงปลาตั้งอยู่ไกลหมู่บ้านมาก ทำให้มีบุคคลอื่นที่มีใจเจ้าของปลาไปจับเอาไป
เมื่อเจ้าของไม่อยู่ ปัญหารองลงมาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับงูและสัตว์ตัวเล็กที่มีลักษณะคล้ายนาคริน
ปลา แต่ปัญหาที่มีไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น

14. บ้านบางมะโอ

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเกาะเบ็ง จังหวัดเชียงใหม่

สภาพการเลี้ยงปลา

ปลาที่เลี้ยงในบ่อ ได้แก่ปลาทูแดงและพวกปลาตะเพียน (ปลานิลและปลาไน) บ่อเลี้ยงปลา 2 บ่อ ตั้งอยู่ถัดไปจากบ้านของเจ้าของ บ่อเลี้ยงปลาแบบนี้เป็นแบบที่อยู่ในความคิดสำหรับให้คนอื่น ๆ สร้างตามอย่าง เจ้าของบ่อจะเลี้ยงโคให้พลเพียง เพื่อที่จะได้มูลคามาใช้เลี้ยงปลา และได้ปล่อยปลาในครั้งแรกจำนวน 500 ตัว

บ่อเลี้ยงปลากัง 2 บ่อ มีขนาด 18x18 และ 5x10 เมตร ซึ่งได้สร้างขึ้นเมื่อปี 2531 โดยได้เงินจำนวน 2,000 บาทจากโครงการไฮเพอร์ โดยผ่านทางคณะกรรมการบัณฑิตสภา เกษียณในประเทศไทย เงินจำนวนนี้ไม่ต้องส่งกลับคืนโครงการ ถ้ารับเป็นค่าใช้จ่ายในการขุดบ่อ โดยมีข้อตกลงว่าจะต้องมอบลูกปลาให้หมู่บ้านอื่น ๆ บ่อลึกประมาณ 1 เมตรครึ่งและสามารถระบายน้ำได้ และในเดือนธันวาคม 2531 ได้จับปลาไปแล้วประมาณ 5 กิโลกรัม สำหรับเกษตรกรรายอื่น มีความสนใจที่จะขุดบ่อเลี้ยงปลา โดยมีที่ ๆ เหมาะสมและน้ำเพียงพอ

ปัญหาในการเลี้ยงปลา

มีปัญหาเพียงอย่างเดียว เกี่ยวกับการเลี้ยงปลา ได้แก่มีงูกินปลาแต่ความสูญเสียจำนวนนี้ ไม่สามารถประมาณออกมาได้

15. บ้านหิมแล

ลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านโดยสังเขป

หิมแล เป็นภาษากะเหรี่ยง หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากร 34 คน ครัวเรือน 10 ครัวเรือน ผู้ใหญ่บ้านเคยเป็นคนที่มีความสามารถพิเศษ และมองการณ์ไกล (หมู่บ้านนี้มีการเลี้ยงโคภายใต้โครงการไฮเพอร์)

สภาพการเลี้ยงปลา

บ่อเลี้ยงปลาของหมู่บ้านนี้ค่อนข้างจะใหญ่ (1,300 ตารางเมตร) ใช้เวลาเดินจากหมู่บ้านประมาณ 10 นาที ในบ่อมีท่อน้ำล้นและรั่วอย่างหยาบ ๆ สำหรับกันสัตว์เลี้ยง นอกจากนี้เงินที่ได้รับจำนวน 2,000 บาทจากโครงการไฮเพอร์แล้ว สมาชิกทั้ง 18 คน ได้ร่วมกันออกเงินส่วนตัวคนละ 14 บาท เพื่อซื้อท่อพลาสติกในการขึงน้ำ ไปยังบ่อปลาที่เลี้ยง ซึ่งได้แก่

ปลาหมอเทศและพวกปลาตะเพียน ส่วนเกษตรกรรายอื่นไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากมี
แรงงานไม่พอ หลังจากที่ได้ทำงานด้านเกษตรแล้ว

อาหารของปลาได้แก่ รำข้าว ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องออกคนละ 1 กิ่ง (20
กิโลกรัม) ต่อหนึ่งสัปดาห์ ได้มีการจับปลาไปแล้ว 3 ครั้ง หนักกันครั้งละประมาณ 3 เดือน และได้
ปลาประมาณ 7, 10 และ 12 กิโลกรัม ตามลำดับ

ปัญหาในการเลี้ยงปลา

ไม่มีปัญหาใด ๆ นอกจากงูกินปลา

PAYAP UNIVERSITY